

СИЛАБУС КУРСУ
«АЛЬТЕРНАТИВНЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ
СПОРІВ»

Ступінь вищої освіти - бакалавр
 Освітньо-професійна програма: **Право**
 Галузь знань: **08 Право**
 Спеціальність: **081 Право**
 Компонент освітньої програми – вибіркова дисципліна
 Рік підготовки – 3 рік, семестр – 5
 Кількість кредитів: 5
 Мова викладання: українська
 Дні занять: згідно з розкладом
 Консультації: згідно з розкладом

Керівник курсу – **Руденко Олена Анатоліївна**, викладач ЦК юридичних дисциплін, кандидат юридичних наук
 Контактна інформація – qwerty7102@ukr.net

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна **«Альтернативне врегулювання спорів»** спрямована на формування фахових компетентностей, необхідних для правильного трактування та практичного застосування положень чинного законодавства у сфері розв'язання конфліктів за допомогою застосування інститутів захисту прав, відмінних від судової влади, – альтернативних способів врегулювання спорів в українському та міжнародному контексті – медіації, арбітражу і переговорів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність знань про теорію і практику альтернативних способів врегулювання спорів, історію їх виникнення і розвитку, сучасну вітчизняну і зарубіжну практику їх використання, про умови застосування і порядок проведення переговорів, посередництва, арбітражу та інших комбінованих способів альтернативного вирішення спорів.

Дисципліна орієнтує на оволодіння практичними навичками і технікою ефективного посередництва, опанування мистецтва влучних запитань і стратегічної поведінки у конфлікті, правильне застосування отриманих теоретичних знань під час вирішення конкретних ситуаційних задач, формування науково обґрунтованих знань про альтернативні способи вирішення конфліктів, а також про тенденції розвитку законодавства України та інших держав у цій сфері, ролі альтернативних шляхів врегулювання спорів в реалізації соціально-економічних перетворень в суспільстві.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
18/46	Змістовий модуль 1. Загальна характеристика альтернативних способів врегулювання спорів. Неюрисдикційні альтернативні способи вирішення спорів		
4/12 Л1, С1	Тема 1. Поняття та джерела правового регулювання альтернативних способів вирішення спорів	Знати поняття, принципи та джерела правового регулювання АВС; вміти визначити місце АВС у системі українського права і основні риси АВС	Питання, тести

Кількість годин (аудит./ самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
4/10 Л2, С2	Тема 2. Переговори та претензійний порядок як способи альтернативного вирішення спорів	Знати поняття, принципи та джерела правового регулювання АВС; вміти визначити місце АВС у системі українського права і основні риси АВС	Питання, реферати-повідомлення, тести
6/12 Л3, Л4, С3	Тема 3. Медіація як спосіб альтернативного вирішення спорів	Знати законодавчі вимоги до претензійного порядку вирішення спорів в Україні; вміти аналізувати порядок вирішення спорів шляхом переговорів, надавати характеристику загальним ознакам і умовам застосування претензійного порядку	Питання, ситуаційні завдання, тести
4/12 Л5, С4	Тема 4. Медіація в окремих сферах суспільних відносин і юридичної практики	Знати поняття та види медіації; вміти обґрунтовувати місце медіації у системі АВС, надавати характеристику наслідкам застосування медіації як АВС	Питання, модульний контроль
32/54	Змістовий модуль 2. Юрисдикційні альтернативні способи врегулювання спорів		
4/10 Л6, С5	Тема 5. Розгляд трудових спорів квазісудовими органами	Знати особливості розгляду трудових спорів квазісудовими органами; вміти обґрунтовувати підстави для використання АВС у сфері трудових відносин, аналізувати процедуру вирішення трудових спорів позасудовими методами	Питання, тести
8/12 Л7, Л8, С6, П1	Тема 6. Третейський розгляд	Знати особливості врегулювання спору третейськими судами; вміти обґрунтовувати відмінність між розглядом спорів третейськими судами і судами у системі судоустрою України, охарактеризувати порядок проведення третейського розгляду	Питання, ситуаційні завдання
8/12 Л9, Л10, С7, П2	Тема 7. Міжнародний комерційний арбітраж	Знати особливості врегулювання спору арбітражними судами; вміти обґрунтувати відмінність між розглядом спорів арбітражними судами і судами у системі судоустрою України, охарактеризувати порядок проведення арбітражного розгляду	Питання, ситуаційні завдання
6/10 Л11, С8, С9	Тема 8. Комбіновані способи альтернативного вирішення спорів	Знати види гібридних способів альтернативного врегулювання конфліктів; вміти охарактеризувати Med-arb, Arb-Med, Mini-trial як особливі процедури врегулювання спорів, висвітлювати різновиди відповідних процедур	Реферати-повідомлення, тести
6/10 Л12, Л13, С10	Тема 9. Міжнародний досвід альтернативного вирішення спорів	Знати історію становлення та розвитку альтернативних механізмів вирішення конфліктів у зарубіжних країнах; вміти пояснювати відмінність у способах альтернативного вирішення спорів у США, країнах ЄС та далекогосхідного права, вказувати на складнощі у правовому регулюванні АВС у зарубіжних країнах	Питання, тести модульний контроль

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Семестр V

	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень	5 тиждень	6 тиждень	7 тиждень	8 тиждень	9 тиждень	10 тиждень	11 тиждень	12 тиждень	13 тиждень	14 тиждень	15 тиждень	16 тиждень	17 тиждень
Лекції	Л1	Л2	Л3	Л4	Л5		Л6	Л7	Л8		Л9 Л10		Л11		Л12	Л13	
Семінарські заняття	С1		С2		С3	С4	С5		С6			С7		С8	С9		С10
Практичні заняття										П1			П2				
Контроль знань						МК 1											МК2 ІНД3

Л1 - лекції

С1 - семінарське заняття по темі 1

П1 –практичне заняття по темі 1

МК1 - модульний контроль 1

ІНД3 - індивідуальне навчально-дослідне завдання

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінарські та практичні заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами навчальної дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів в обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на **практичних** та **семінарських заняттях** у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, розв'язування практичних завдань (кейсів), розгляду правових ситуацій.

При підготовці до семінарських занять студент опрацьовує теоретичні питання відповідно до плану заняття, звертаючи увагу на вимоги щодо оформлення (складання таблиць, структурно-логічних схем, глосаріїв, конспектів тощо). Інформаційними джерелами для здобувачів освіти є конспект лекцій та наведений у навчальних матеріалах перелік рекомендованої літератури щодо кожної теми. За наявності серед завдань семінарського заняття підготовки реферату – робота здобувачів освіти полягає у підготовці належно оформленого реферативного дослідження та публічного представлення його результатів.

На практичних заняттях передбачається формування навичок застосування правових норм до конкретних обставин. Ситуаційні завдання розв'язуються за таким алгоритмом:

1. Встановлення кола суспільних відносин, що передбачаються завданням.
2. Правова характеристика суті ситуаційного завдання.
3. Визначення нормативно-правової бази, необхідної для вирішення конкретної ситуації.
5. Всебічне і повне обґрунтування правових висновків стосовно вирішення конкретної ситуації.

Оскільки формування практичних навичок базується на основі теоретичних знань, на

практичних заняттях може здійснюватися поточний контроль у формі тестового опитування.

У процесі практичного та семінарського заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, вільно володіти професійними термінами, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, вчаться публічно виступати, правильно застосовувати норми права на практиці та приймати власні рішення у невизначених ситуаціях.

Питання для обговорення, практичні та індивідуальні завдання для підготовки до семінарських та практичних занять, конкретні вимоги до окремих тем занять подані у відповідних методичних вказівках.

Терміни проведення різних форм занять наведені у схемі вивчення дисципліни.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками тлумачення і застосування правових норм.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, по деяких темах передбачається написання рефератів, міні-проектів, підготовки презентаційних матеріалів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про порядок рейтингового оцінювання знань (освітніх досягнень) здобувачів вищої освіти**

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання;*
- *підсумковий контроль.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських і практичних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- усне опитування - передбачає розгорнуту відповідь студента на оцінку; він повинен самостійно пояснити вивчений матеріал, довести наукові положення, навести власні приклади;
- дискусія - обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань;
- письмове опитування - з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками з тем дисципліни, визначення їх якості - правильності, точності, усвідомленості, вміння застосувати знання на практиці;
- тестова перевірка як один із видів письмового опитування - передбачає визначення рівня сформованості знань і вмінь з певної теми дисципліни за допомогою тестів відкритої і закритої форм;
- вирішення ситуаційних завдань (кейсів) - проводиться з метою об'єктивного з'ясування спроможності студентів застосовувати правові норми, до конкретних життєвих ситуацій, перевірки професійних компетентностей із прийняття рішень в умовах невизначеності.

Ключовими формами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- індивідуальна перевірка - проводиться щодо конкретних студентів і має на меті з'ясування рівня засвоєння студентом знань, умінь і навичок, рівня формування професійних компетентностей;
- фронтальна перевірка - форма контролю, що спрямована на з'ясування рівня засвоєння студентами програмного матеріалу за порівняно короткий час. Вона передбачає короткі відповіді з місця на короткі запитання або письмову роботу;

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практично-семінарських занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають перевірку теоретичних положень курсу.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

Підсумковий контроль проводиться у формі **екзамену**, що передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного програмного матеріалу в цілому, здатності комплексно та творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми, обґрунтовувати свою фахову позицію, тощо.

Підсумкова оцінка виставляється із урахуванням балів за екзамен та відповідних вагових коефіцієнтів:

ТАБЛИЦЯ
розподілу балів за підсумковими контрольними заходами
та відповідними ваговими коефіцієнтами

	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (мод. контроль)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4 (підсумковий контроль)	Підсумкова оцінка
V семестр Вагові коефіцієнти, %	40	20	10	30	100
V семестр Розрахунок оцінки в балах	80	85	90	80	82

Приклад розрахунку підсумкової оцінки в балах (V семестр):

$$O = 80 \cdot 0,4 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 + 80 \cdot 0,3 = 82$$

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ

Здобувач освіти повинен дотримуватись [Правил внутрішнього розпорядку Коледжу](#) та відвідувати заняття згідно з розкладом. Очікується, що студенти відвідають усі лекції, практичні та семінарські заняття курсу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відраження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідувати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, які передбачено у межах курсу.

Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача. Роботи (ПМК, ІНДЗ), які здаються із порушенням термінів без поважних причин, можуть бути оцінені на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2, 3 не менше 60 балів.

ПОЛІТИКА ЩОДО АПЕЛЯЦІЙ

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються [Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів](#). Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до [Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей здобувачами вищої освіти](#).

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У Коледжі академічна доброчесність регулюється [Положенням про академічну доброчесність](#) та передбачається за замовчуванням. Це означає, що усі здані роботи є результатом розумової праці студента, їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політики Коледжу та документи щодо академічної доброчесності (як інституційного, так і загальнодержавного значення) наведені на сторінці Коледжу [АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ](#)

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

1. Альтернативні способи вирішення цивільних спорів за законодавством України : навчальний посібник / Верба-Сидор О. Б., Воробель У. Б., Грабар Н. М., Дутко А. О., Юркевич Ю. М.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. Верби-Сидор. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 416 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3835/1/verba-sydor_26-05-21.pdf
2. Альтернативне вирішення цивільно-правових спорів: навч.-метод. посіб. [Електронне видання] / Н. Голубева, С. Сулейманова, І. Бут, О. Полуніна; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2023. 134 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/25947/NU-OUA-met-Golubeva-%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%A2%D0%95%D0%A0%D0%9D%20%D0%92%D0%98%D0%A0%D0%86%D0%A8%20%281%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
3. Медіація в Україні: теорія та практика : монографія /Н. А. Мазаракі / Інститут законодавства Верховної Ради України. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 276 с. URL: <https://knute.edu.ua/file/MjlxNw==/01ffcf81126fede4df411eb651af38c1.pdf>
4. Медіація у професійній діяльності юриста: підручник / за заг.ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса «Екологія», 2019. 462 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12406/61256519.pdf?sequence=1&isAllowed=y>